

Samband íslenskra sveitarfélaga
samband@samband.is

DÓMSMÁLARÁÐUNEYTIÐ

Sölvhólgötu 7 101 Reykjavík
sími: 545 9000 bréfasími: 552 7340
postur@dmr.is dmr.is

Reykjavík 21. mars 2022
Tilv.: DMR22010305/4.1

Efni: Endurskipulagning sýslumannsembættanna

Undanfarin ár hefur ríkið verið á fleygiferð í innleiðingu á stafrænni þjónustu. Samfélagslegar aðstæður og tækninýjungar gera auknar kröfur til hins opinbera og kalla á grundvallarbreytingar á skipulagi sýslumannsembættanna. Núverandi stofnanauppbygging með níu aðskildum umdæmum og sjálfstæðum forstöðumönnum er hamlandi í þeirri vegferð að bæta þjónustuna við almenning. Til þess að festa framsækna og öfluga þjónustu ríkisins í sessi í heimabyggð, þarf að ráðast í viðamiklar breytingar.

Með þessu bréfi freista ég þess að vekja athygli ykkar sveitarstjórnarmanna um allt land á þessu mikilvæga verkefni til þess að tryggja að ykkur auðnist að sjá þau miklu tækifæri sem felast almennt í stafrænni vegferð hins opinbera og þá sérstaklega fyrirhuguðum breytingum á landsbyggðinni.

Eins og komið hefur fram í fréttum hefur gagngerri endurskoðun á skipulagi sýslumannsembættanna verið hleypt af stokkunum sem miðar að því að sameina embætti landsins í eitt. Markmiðið breytinganna er að efla núverandi starfsemi þannig að úr verði öflugar og nútímalegar þjónustueiningar, sem veita framúrskarandi þjónustu hvar og hvenær sem er, óháð staðsetningu þjónustuþega eða starfsstöðvarinnar. Óbreytt skipurit með níu umdæmum, sem afmörkuð eru með ósýnilegum múrum með níu stjórnendum í níu sjálfstæðum stofnunum, fer illa saman við þessi markmið.

Áhersla okkar í þessari vinnu er að nýta þann mikla mannauð sem sýslumannsembættin búa yfir til að leggja grunninn að framsæknum þjónustueiningum, þar sem þarfir almennings ganga framár öðrum. Það er vilji minn að þjónustan og starfsemin þróist og dafni í takt við breyttar samfélagslegar aðstæður og það gerist ekki með öðrum hætti en grundvallarbreytingum á skipulagi embættanna.

Til stuðnings framangreindum markmiðum er hafin vinna í samráði við Sýslumannaráð og starfsfólk embættanna, sem miðar að því að eftirfarandi áherslur verði að veruleika:

- Stóraukin áhersla á stafræna þjónustu.
- Niðurfelling umdæmismarka.
- Ein þjónustustofnun, þar sem stuðlað verður að samnýtingu verðmæta og bættri þjónustu.
- Aukin verkaskipting og sérhæfing með öflugum samstarfi á milli starfsstöðva.

- Fjölgun verkefna sem verða unnin um land allt.
- Aukið samstarf við sveitarfélögin um að þjónusta íbúa þess og landið allt með betri og skilvirkari hætti en verið hefur.

Til að eyða öllum vafa, vil ég taka það skýrt fram að markmið þeirra aðgerða sem hér hafa verið boðaðar eru ekki að færa núverandi starfsemi, sem er sinnt á 27 stöðum um land allt, undir eitt þak á höfuðborgarsvæðinu. Þvert á móti er markmiðið að efla núverandi starfsemi og styrkja þær starfsstöðvar sem eru að þjónusta almenning um land allt.

Framangreindar aðgerðir eru hvorki hraðsoðnar né byggðar á lítt ígrunduðum hugmyndum, heldur byggja þær á vönduðum greiningum og úttektum á þeim vandamálum sem fylgja núverandi fyrirkomulagi sýslumannsembættanna. Aðgerðirnar eru beintengdar ýmsum áherslumálum í stjórnarsáttmála ríkisstjórnarinnar sem miða að því að styðja við byggðapróun og valfrelsi í búsetu vegna starfa hjá ríkinu. Þá eru aðgerðirnar jafnframt í samræmi við stefnumótandi byggðaaætlun þar sem lögð er áhersla á að tryggja jafnt aðgengi að þjónustu og tækifærum til atvinnu. Með framangreind áherslumál í huga mótaði dómsmálaráðherra stefnu í málefnum sýslumanna, sem birtist í skýrslu sem var gefin út í mars 2021 og ber heitið Sýslumenn – framtíðarsýn; umbætur á þjónustu og rekstri. Skýrslan var lögð fyrir þingið og er aðgengileg þar sem þingskjal 1043 – 6093 mál, 151. löggjafarþing 2020-2021. Við samningu skýrslunnar var m.a. haft samráð við samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið vegna mikilvægi byggðamála og varð niðurstaðan sú að bæta við í tillögu til þingsályktunar um stefnumótandi byggðaaætlun fyrir árin 2022-2036 nýrri aðgerð til stuðnings framangreindum áherslumálum. Þannig er í tillögu til þingsályktunar um stefnumótandi byggðaaætlun fyrir árin 2022-2036 að finna nýja aðgerð nr. A.8. Stjórnsýslustöðvar ríkis í héraði. Markmið hennar er að efla opinbera þjónustu í héraði, fjölga atvinnutækifærum og bæta ríkisreksturinn, ásamt því að efla starfsemi sýslumannsembætta um land allt og opinbera þjónustu með betri nýtingu innviða. Um efni tillögunnar að öðru leyti vísast til þingskjals 1849 – 872. mál, 151. löggjafarþing 2020-2021.

Stafræn vegferð er verkefni sem blasir við ríki og sveitarfélögum og er án efa eitt stærsta og mest spennandi byggðamál samtímans. Nú reynir á íbúa og sveitarstjórnir um land allt, að sjá og hagnýta öll tækifærin sem felast í þeim óumflýjanlegu breytingum sem eru að verða á samfélaginu. Við í dómsmálaráðuneytinu munum vinna í samræmi við þær áherslur sem hér hafa verið kynntar og viljum gjaman eiga farsælt samráð við sveitarfélög landsins í þeirri vinnu sem bíður okkar næstu misserin.

Jón Gunnarsson